

Helena Pietrzak

Kollokwium habilitacyjne ks. dra Kazimierza Dullaka

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 51/1-2, 301-304

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W rozdziale ostatnim – czwartym, pt. „Zaburzenia w sferze psychoseksualnej jako przyczyny niezdolności konsensualnej do zawarcia małżeństwa”/s. 313-382/, omawia Doktorantka poszczególne zaburzenia psychoseksualne, tj.: (oziębłość i nadpobudliwość seksualną, homoseksualizm i biseksualizm). Osobno wyodrębniła także problematykę impotencji seksualnej. Od strony teoretycznej przybliżyła również rzeczywistość zaburzeń płciowych, chociaż – jak zaznacza dalej w rozdziale – brak wyroków w tej materii nie pozwolił jej na praktyczną ich analizę.

Całość pracy zamyka zakończenie /s. 383-388/, które jest zarówno zbiorem wniosków kanonicznych, zawartych w poszczególnych rozdziałach, jak i odpowiedzią na postawione we wstępie założenia. Pani Agata Kołodko, ustosunkowując się do normy kan. 1095, n. 3, w zakończeniu jeszcze raz podkreśliła, jak ważne jest poznawanie badań i ustaleń teoretycznych w poszczególnych kwestiach dotyczących wyrokowania. Tym bardziej, że analiza źródłowa wyroków, pozwoliła na wyodrębnienie kwestii wzajemnej relacji poszczególnych tytułów.

Obaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji pani mgr Agaty Kołodko i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała swe zamierzenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała p. Agacie Kołodko stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak

KOLOKWIUM HABILITACYJNE KS. DRA KAZIMIERZA DULLAKA

Dnia 15 stycznia 2008 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dra Kazimierza DULLAKA, kapłana Archidiecezji Szczecińskiej, adiunkta na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Podstawę przewodu habilitacyjnego stanowiła rozprawa pt. *Ecclesia semper reformanda. Zjawisko synodalności w Polsce po Soborze Watykańskim II*, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2007, ss. 512. Recenzentami rozprawy byli: Ks. Bp Prof. Dr Hab. Tadeusz Pieronek (PAT), Ks. Prof. Dr Hab. Jan Dyduch (Rektor PAT), Ks. Prof. Dr Hab. Wiesław Wenz (PWT), Ks. Prof. Dr Hab. Wojciech

Góralski (UKSW). Kolokwium habilitacyjnemu przewodniczył Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego – Ks. Prof. UKSW Dr Hab. Józef Wroceński.

Podstawy zwołania Soboru Watykańskiego II, wskazane przez Jana XXIII w encyklice z 29 czerwca 1959 r. *Ad Petri Cathedra*, wydają się nadal aktualne w trwającym procesie recepcji uchwał soborowych. Do wciąż istotnych wspólnie należą główne cele określone przez papieża, a więc: wzrost wiary katolickiej, właściwe odnowienie obyczajów ludu chrześcijańskiego, czy też lepsze dostosowanie karności kościelnej do warunków i wymogów współczesnych czasów. Tak zwerbalizowane cele, zapoczątkowały posoborowe dzieło synodalne, które stało się istotnym elementem realizacji w Kościele partykularnym uchwał Soboru Watykańskiego II.

Problematyka praktycznej prezentacji wszystkich synodów posoborowych oraz zakres wdrażania w życie uchwał Soboru, na przestrzeni lat traktowana była dość marginalnie, bez systematycznego wykładu, ukazującego całościowo zjawisko synodalności w Polsce po Vaticanum II. Stąd też, sformułowany przez ks. dra Kazimierza Dullaka temat rozprawy, uwzględniający hermeneutykę reformy Kościoła, wypełnia tę lukę. Jego główną tezą jest – ukazanie drogi asymilacji nowego modelu synodu na gruncie polskim, zakres i sposób wdrożenia norm w życie oraz wpływ zjawiska synodalnego w Polsce na ożywienie wspólnot lokalnych.

Rozprawa habilitacyjna ks. dra K. Dullaka, licząca 512 stron, składa się ze wstępu (s. 5-10), wykazu ważniejszych skrótów (s. 11-12), zakończenia (s. 443-446), bibliografii (s. 447-512) oraz sześciu merytorycznych rozdziałów, zatytułowanych kolejno: rozdział I „*Terminologia i ogólna charakterystyka synodów posoborowych w Polsce*” (s. 13-81); rozdział II „*Przygotowywanie i zwoływanie synodów*” (s. 83-133); rozdział III „*Uczestnicy synodu*” (s. 135-204); rozdział IV „*Organy synodów*” (s. 205-285); rozdział V „*Metoda pracy synodalnej*” (s. 287-374); rozdział VI „*Deklaracje i dekrety synodalne*” (s. 375-441). Każdy z rozdziałów kończy krótkie podsumowanie analizowanej kwestii.

We wstępie Autor dogłębnie wyjaśnia hermeneutykę reformy Kościoła, zakres terminologiczny, aspekt historyczny synodalności oraz merytoryczny przedmiot pracy. Mamy tutaj również odniesienie do cezury czasowej, jaką w analizowanej pracy, stał się Sobór Watykański II, który Autor wprost określa mianem „prototypu dla wielu zgromadzeń kościelnych”.

W pierwszym rozdziale, ks. dr K. Dullak przeprowadza analizę terminologiczną sformułowania *synod* (w oparciu o zbiory prawa powszechnego), z uwzględnieniem wpływu przemian społeczno-politycznych Polski na tempo i różnorodność reformy Kościoła. Mamy tutaj przejrzyste i chronologicznie zaprezentowane wszystkie synody, które zwołano w ciągu 40 lat od Soboru. Dało to Autorowi możliwość dokonania wstępnej oceny dynamiki zjawiska synodalnego po Soborze.

rze Watykańskim II, uwzględniając przy tym wiele aspektów niezwykle istotnych, tj. uporządkowanie prawa, ujednolicenie różnorodnej tradycji, ożywienie wiary całej wspólnoty ludu Bożego, pogłębienie życia religijnego. W kolejnych rozdziałach Autor omówił, w sposób merytoryczny, poszczególne etapy przygotowawcze zgromadzeń synodalnych oraz zakres właściwy redakcyjny.

Rozdział drugi stał się zatem wykładem całego procesu przygotowawczego, od konsultacji aż po realizację prac synodalnych. Zostały tutaj przez Autora szczegółowo omówione trzy elementy etapu wstępnego, a więc: zwołanie synodu, ukonstytuowanie komisji przygotowawczej oraz opracowanie regulaminu synodu. Nie ulega wątpliwości, że przygotowanie do synodu, to typowo administracyjny aspekt. Stąd też, zespoły, czy komisje przygotowawcze, uwzględniające różnorodność płaszczyzn pod obrady synodalne, zachęcają do modlitwy, często redagując specjalne modlitwy synodalne. Wynika to z głównego założenia, iż synody wyrastają z wiary przez podejmowane działania duszpasterskie, mają ożywiać wiarę ludu Bożego.

W rozdziale trzecim Autor rozprawy podjął refleksje nad składem osobowym uczestników synodu, tak pod względem ilościowym, jak i jakościowym. Stąd też, w tym zakresie przybliżył udział duchowieństwa, osób konsekrowanych oraz katolików świeckich, w synodach przeprowadzonych po Soborze Watykańskim II na terytorium Polski. Podstawą przeprowadzonej analizy stały się w szczególności: regulaminy synodów (uwzględniające faktyczny stan personalny) oraz dekryty określające uczestników synodów.

Z kolei rozdział czwarty jest szczegółową analizą struktury organów synodalnych pod kątem zakresu ich obowiązków i właściwych uprawnień. Główne wytyczne w tym względzie zawierają odpowiednio zredagowane statuty, regulaminy, czy instrukcje, których normy mieszczą się w ramach obowiązującego prawa kanonicznego, a jednocześnie zawierają praktyczne wskazówki podmiotu zwołującego synod. Zarówno statuty synodalne, jak i regulaminy, oprócz uszczegółowienia prawa ogólnokościelnego, określają także trzy organy synodalne: organy centralne, komisje problemowe i zespoły synodalne.

Kolejny rozdział piąty jest prezentacją nowego, posoborowego modelu pracy synodalnej, gdzie uwzględniając oczekiwania współczesnego Kościoła, wypracowano nową strukturę oraz metodologię, a więc sposób przeprowadzania synodu. Autor ustalił, że po Soborze Watykańskim II synody zwoływano już nie tylko w celu ustanawiania prawa, ale przede wszystkim dla nowej ewangelizacji, a więc poprzez ożywienie życia religijnego wspólnoty ludu Bożego i włączenie wiernych świeckich w zespołową pracę synodalną. Dziełem synodów stają się nie tylko sesje plenarne, uwzględniające część liturgiczną, ale przede wszystkim posiedzenia poszczególnych gremiów oraz formy duszpasterstwa (katechezy

i homilie synodalne, sesje informacyjne, biuletyny synodalne i inne, np. rekolekcje, misje, dni skupienia, kapłańskie soboty synodalne, czy lata synodalne).

W ostatnim, szóstym rozdziale rozprawy habilitacyjnej ks. dr K. Dullak przedstawił zagadnienie dotyczące ostatnich prac redakcyjnych nad końcowymi dokumentami synodalnymi oraz ostatnie czynności prawodawcy synodalnego (podpisanie, ogłoszenie i określenie *vacatio legis*. Autor w tej części rozprawy ponownie podkreślił zakres reformy Kościoła, uwzględniający nowy wymiar, także w aspekcie prac redakcyjnych końcowych dokumentów synodalnych. Jak się okazuje, kształt końcowych uchwał, różnorodny i adekwatny do regulaminów synodów, przyczynił się w rezultacie do zainteresowania społeczności świeckiej – zarówno przebiegiem synodów posoborowych, jak i końcowymi dokumentami.

W krótkim zakończeniu Autor, oprócz odpowiedzi na postawione we wstępie tezy, ustosunkował się do przeprowadzonej kwerendy materiału źródłowego, dotyczącego synodów odbytych w ostatnim czterdziestoleciu. Dokonał właściwej oceny różnorodności form synodalnych i działań duszpasterskich prawodawcy partykularnego, w kontekście troski o Kościół. W tym zakresie określił również wnioski *de lege ferenda* (ważne – w przekonaniu Autora – wydaje się wykazanie na ile prawo synodalne w poszczególnych diecezjach, czy też w Kościele polskim, jest wypierane poprzez nowe regulacje; istotna też jest przyszła analiza porównawczej synodów przeprowadzonych w ramach metropolii).

Recenzenci rozprawy habilitacyjnej ks. dra Kazimierza Dullaka ocenili, że przejrzyste ukazał on zjawisko synodalności w Polsce po *Vaticanum II*, wypełniając tym samym lukę badawczą, dotyczącą asymilacji nowego modelu synodalności na gruncie polskim, zakresu i sposobów wdrażania norm w życie oraz wpływu zjawiska synodalnego w Polsce na ożywienie wspólnot lokalnych. Autor przedstawiając swoje stanowisko w omawianej kwestii, wskazał także konkretne kierunki dla rozwoju kanonistyki w Polsce, szczególnie w odniesieniu do materii porównawczej synodów i obowiązującego prawa. Przejrzysty język i logiczna metoda wywodu, świadczy o dojrzałej pracy badawczej i obszernej wiedzy w podjętej tematyce. To wszystko sprawia, że obszerną pozycję ks. dra K. Dullaka (liczącą 521 stron), czyta się stosunkowo łatwo.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę pozytywną ocenę rozprawy habilitacyjnej i całego dorobku naukowego Habilitanta oraz wynik kolokwium habilitacyjnego, podjęła uchwałę w sprawie nadania ks. drowi Kazimierzowi Dullakowi stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak